

Finans Norges innspill til Stortingets energi- og miljøkomité's behandling av statsbudsjettet for 2025

Finans Norge ber Stortingets energi- og miljøkomité om å prioritere følgende i sin behandling av statsbudsjettet for 2025:

- Øke bevilgningene og sikre tilstrekkelig med ressurser til NVEs flom- og skredsikringsarbeid, for å bidra til et reelt taktskifte i satsingen på forebygging av klimarelaterte skader.
- Økt kompetanse om forebygging mot natur- og klimaskader.
- Det må forebygges der det lønner seg mest. Forebyggingen må være insentivbasert slik at det skal lønne seg å forebygge.
- Behov for koordinering og klare ansvarsområder for oppfølging av regulering innen bærekraftig finans.
- Trenger en tydelig plan for oppfølging av mål om energieffektivisering.

Med mer ekstremvær må også forebyggingen styrkes

Finans Norge har lenge uttrykt bekymring for det store etterslepet på flom- og skredsikring. Finans Norges årlige klimarapport viser at forsikringsselskapene de siste 10 årene har utbetalt en samlet erstatning på 35 milliarder kroner for vær og naturskader på bygning og innbo. Størstedelen av dette er fra vannskader i tettbygde strøk. Året 2023 var det dyreste vær- og naturskadeåret i nyere tid, med en kostnad på 7,4 milliarder for skader på bygning og innbo.

En satsing på forebygging av værrelaterte skader er dessverre uteblitt i forslaget til statsbudsjett for 2025. Regjeringen foreslår å bevilge 685 millioner kroner til ulike tiltak for flom- og skredforebygging, noe som i praksis er en videreføring av dagens nivå og langt unna det som trengs for å møte de økende kostnadene knyttet til vær- og naturskader.

I en utredning utført av Menon Economics og NGI anbefales det å øke rammen for forebygging av overvann, flom og skred til 3-6 milliarder årlig. Bakgrunnen er at kostnaden for vær- og naturhendelser vil stige fra 5 milliarder kroner årlig til 19 milliarder i 2100 om vi ikke gjør noe. Forebygging lønner seg – man kan spare opptil 6 kroner per investerte krone i forebyggingstiltak. Det koster samfunnet mer å reparere enn å forebygge, og vi står overfor mange dyre år fremover dersom forebyggingsarbeidet ikke trappes opp.

Øke kompetanse til forebyggingsarbeidet

NVE har tidligere pekt på at det over tid er behov for å bygge opp kompetanse og kapasitet i NVE, blant annet til arealplanoppfølging og veiledning i tiltaksanalyser. Gjennom NVEs regionskontorer, vil dette også være et viktig bidrag til kommunenes tilgang på relevant kompetanse og økt kapasitet i arealplanleggingen. Kompetanse er avgjørende både for å få gjennomført nødvendige sikringstiltak, og for å hindre at byggetiltak i utsatte områder.

Videre er det en forutsetning for å sikre trygge lokalsamfunn, at det er klarhet i roller og ansvar. I dag ligger koordineringsansvaret for klimatilpasning hos Klima- og miljødepartementet, men arbeidet er spredt over flere departementer, faginstanser og forvaltningsnivå. For å få til et helhetlig arbeid, er det viktig med en tydelig plan og politisk eierskap. Det er nødvendig med god samhandling på tvers av etater, kommuner og stat.

Stortingsmeldingen for flom og skred gir en god oversikt over kompleksiteten og utfordringene rundt forebygging. Finans Norge håper at stortingsmeldingen vil føre til en nasjonal handlingsplan med konkrete målsettinger, virkemidler og tiltak som vil resultere i et reelt taktskifte.

Utvikling av gode analyseverktøy

Gode skadedata er viktig i skadeforebyggingsarbeidet. Kunnskapsbanken er et datasystem utviklet av DSB i samarbeid med Finans Norge mfl. for å gjøre informasjon om risiko og sårbarhet lettere tilgjengelig. Forsikringsselskapene sitter på bedre statistikk og fakta om værrelaterte skader enn noen andre i Norge. Kunnskapsbanken er et datasystem utviklet av DSB i samarbeid med Finans Norge for å gjøre informasjon om risiko og sårbarhet lettere tilgjengelig.

Kunnskapsbanken utgjør et viktig verktøy for nasjonale og lokale myndigheter for å identifisere hvor det er størst risiko og hvilke verdier som er mest sårbare, og dermed bidra til et bedre beslutningsgrunnlag i planprosesser og tilpasningsarbeid.

Det er positivt at stortingsmeldingen for flom og skred sier at Justis- og beredskapsdepartementet skal se på løsninger for å sette Kunnskapsbanken i drift igjen. Finans Norge håper at regjeringen prioriterer dette arbeidet.

Koordinering og klare ansvarsområder for oppfølging av regulering innen bærekraftig finans

Det nye regelverket innen bærekraftig finans skal bidra til å tilgjengeliggjøre bærekraftsinformasjon av høy kvalitet, som kan benyttes i finansielle beslutninger og bygge opp under målet om å dreie kapitalflyten i mer bærekraftig retning.

Reguleringene er i stor grad sektorovergripende og påvirker en rekke departementer, direktorater og etater. Eksempelvis er bærekraftsrapporteringsdirektivet et finansregelverk som Finansdepartementet har ansvar for, men en del av fagkunnskapen om de tematiske rapporteringspunktene ligger hos for eksempel Klima og miljødepartementet, Energidepartementet, NVE og Miljødirektoratet. I tillegg vil distribusjon og veiledning knyttet til nye rapporteringskrav ha påvirkning på en rekke andre aktører, slik som Brønnøysundregisteret og Innovasjon Norge.

Nye rapporteringskrav innen bærekraftig finans gir, alt annet likt, økte rapporteringskostander for rapporterende foretak. Myndighetene har en viktig rolle i å veilede bedrifter i dette arbeidet. God veiledning kan både bidra til redusert implementeringskostnad og økt sammenlignbarhet i rapporteringen. Regelverkets sektorovergripende form forutsetter at det offentlige klarer å koordinere arbeidet og avklare en hensiktsmessig ansvarsfordeling for veiledning og andre oppgaver relatert til bærekraftsrapportering. Ansvar og bidrag til dette arbeidet bør reflekteres i tildelingsbrev til direktorater og etater.

En tydelig plan for oppfølging av mål om energieffektivisering

Energieffektivisering i norske bygg er et viktig tiltak for å styrke den norske krafttilgangen og legge til rette for utslippsreduksjoner i andre sektorer. Regjeringa har fastsatt et mål om 10 TWh (terrawattimer) redusert strømforbruk i den norske bygningsmassen i 2030 sammenlignet med 2015. Det skal rapporteres om fremdrift årlig ifm. statsbudsjettet.

Finans Norge savner en tydeligere plan for hvordan dette målet skal nås, og hvilke effekter ulike tiltak forventes å ha på måloppnåelsen.